

Özel Rapor

STRATEJİK GÖÇ MÜHENDİSLİĞİ

SURİYELİ SIĞINMACILAR ve BÜYÜK

KÜRDİSTAN PROJESİ

Mart 2020

www.21yyte.org

İÇİNDEKİLER

3	GİRİŞ - Stratejik Göç Mühendisliği ve Türkiye
6	1. BÖLÜM - Suriyeli Sığınmacı Sayıları ve Nüfus
9	2. BÖLÜM - Suriyeli Sığınmacıların Neden Olduğu Sorun Alanları
9	1. Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Ekonomik Maliyeti (Suriyeli Sığınmacıların Hesaplanamayan Parasal Maliyetleri)
15	2. Suriyeli Suç Örgütleri ve Eroin Mafyası
18	3. Suriyeli Sığınmacıları ve Eğitim Sistemindeki Sorunlar
20	4. Suriyeli Sığınmacıları ve Türk Sağlık Sistemi
24	3. BÖLÜM - Sığınmacılar ve Mültecilerle İlgili Hukuki Düzenlemeler

KÜNYE
MART 2020

GRAFİK TASARIM
Nurullah ARI

GİRİŞ

Stratejik Göç Mühendisliği ve Türkiye

Türkiye 2011 yılı sonrasında çok kısa bir süre içerisinde ülkemizin demografik yapısını değiştirecek bazı kentlerimiz ve ilçelerimizde Türkleri azınlığa düşürecek büyüklükte bir göç yaşayarak dünyanın en fazla sığınmacı barındıran ülkesi haline gelmiştir. Orta Doğu ve Asya'nın değişik ülkelerinden gelen yabancı sayısı 7 Milyona yaklaşmış, Türkiye nüfusunun %8.5'ini oluşturmuştur. Bu rakam 16 Avrupa ülkesinin nüfusundan daha fazladır. Türkiye, Roma İmparatorluğu gibi bir kavimler göçü ile karşı karşıyadır. Hiçbir ülke bu kadar kısa bir süre içerisinde gelen büyük bir nüfusu kontrol ve entegre edemez; olumsuz siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve jeopolitik sonuçlarını engelleyemez. Türkiye'ye yönelik gerçekleşen bir kavimler göçü, ülkemize yönelik sürdürülen bir stratejik göç mühendisliğidir. Diğer bir ifadeyle Suriyeliler ülkemize bombalandıkları için gelmiyorlar. Suriyeliler Türkiye'ye gelmeleri için bombalanıyorlar.

Stratejik göç mühendisliği tarih boyunca uygulanmış, bilinçli nüfus hareketlerini gerçekleştirmek amacıyla yapılan eylemleri, politikaları ifade eder. Stratejik göç mühendisliği konusundaki çalışmaları ile tanınan Kelly M. Greenhill, stratejik göç mühendisliğini şöyle tanımlamaktadır: "Stratejik göç mühendisliği tabiri, devletler ya da devlet dışı aktörler tarafından, belli bir bölgede yaşayan nüfusun güçlendirilmesi, zayıflatılması ya da muhtevasının değiştirilmesini sağlayan yollarla, askeri ve siyasi amaçlar dahilinde kasti şekilde yaratılmış iç ve dış göçleri ifade ediyor... Mühendislik eseri göçleri yaratan araçlar, tehditten askeri güç kullanımına, kazanç vaadinden finansal teşviklere, hatta normalde kapalı olan sınırların açılıp basitçe geçişin kolaylaştırılmasına uzanan geniş bir skalayı kapsıyor."

Ülkemize yönelik stratejik göç mühendisliğinin iki stratejik hedefi vardır;

Birinci Nedeni: Türkiye'de İç Savaş Çıkmasına Müsait Bir Demografik Yapının Oluşması

Emperyalizmin Suriyelilerin Türkiye'de kalmasını istemesinin birinci nedeni, gelecek on yıllarda Türkiye'de bir Kürdistan kurmak amacıyla, iç savaş çıkarmak için sığınmacılardan istifade etmektir.

Emperyalizm, planlarını çok uzun vadede yapar, kararlı ve istikrarlı bir şekilde uygular. Irak'ın parçalanma süreci 1991'de başlamıştır. Ve devam etmektedir. Suriye'nin parçalanma süreci 2011'de başlamıştır, devam etmektedir. Bu süreçte Irak'ın kuzeyinde federe

¹ Kelly M Greenhill, Weapons of Mass Migration: Forced Displacement, Coercion, and Foreign Policy, Cornell Studies in Security Affairs, March 2010.

Kürdistan önce fiili sonra hukuki olarak kurulmuştur. Şimdi Suriye'nin kuzeyinde PKK'nın kontrolünde bir Kürdistan oluşturulmaktadır. Sırada önce İran, sonra Türkiye toprakları üzerinde Kürdistanların kurulması projeleri vardır. Türk topraklarında bir Kürdistan'ın kurulması için Türkiye'nin bir gayrinizami harp ortamına sürüklenmesi gerekir. Diğer bir ifade ile; nasıl önce Irak'ta sonra Suriye'de iç savaşlar çıkarıldı ve sonra bu iki ülkenin içinden Kürdistanlar çıkarıldı ise, Türkiye'de de aynı proje uygulanmaktadır. Ancak Türkiye'nin sosyolojik yapısı Irak ve Suriye'den farklı olarak güçlü bir milli kimliğe sahip olduğu için Türkiye'de Türk-Kürt iç savaşı çıkarmak mümkün değildir/olmamıştır. Fakat Suriyeli sığınmacılar, önümüzdeki on yıllarda ülkemizde ateşlenecek bir gayrinizami harp için çok önemli bir vasıta oluşturmaktadır. Bu vasıtayı hem Suriye hem Türkiye düşmanı birçok ülke ve yapının kolaylıkla kullanabileceği açıktır. Suriyelilere vatandaşlık verilmesi, onların kendilerini Türkiye'de kalıcı görmesi, sorunları artıracak ve keskinleştirecektir.

Türk milletinin artan mağduriyet duygusu daha da güçlenecektir. Türkler ve Araplar arasında başlayan kaynak paylaşımı savaşı daha da artacaktır. Bir yandan kendi içinde kültürel, politik ve bölgesel olarak ayrıışmış Türk milleti, diğer yandan coğrafi anlamda Şanlıurfa-Konya hattında bloklaşmış; Ankara, İzmir, İstanbul gibi metropollerde büyük gettolar oluşturmuş olan Suriyeliler. Arapların ağırlıklı olarak yerleştii mahalleleri, ilçeleri (Fatih, Hatay/Reyhanlı) hatta Kilis örneğinde olduğı gibi kentleri Türkler terk etmeye başlamışlardır.

Böyle bir sosyal zemin dış tahriklere, kitlesel çatışmaları kışkırtmaya çok uygun bir ortam yaratacaktır. Batı'nın içimizdeki bu gayri nizami harp ortamını iç savaşa dönüştürmesi hiç zor değildir. Bu gerçeğı görmemek için kör olmak gerekir.

Ayrıca Suriyeli sığınmacıların en yoğun olarak yaşadığı/yerleştikleri bölgeye bakıldığında zaman sadece Türkiye'nin Suriye sınırında kırılğan bir jeopolitik yapı oluşturmakla kalmayıp aynı zamanda en sorunlu jeopolitik bir alt bölge olan Doğı Akdeniz ile sınırdaş illerimizde de demografik yapıyı köklü şekilde değıştirdikleri görölmektedir.

İkinci Nedeni: Suriye'de PKK Denetiminde Bir Kürdistan'ın Kurulması

Suriye'den, özellikle de Kuzey Suriye'den 5.3 milyon Suriyeli'nin Türkiye'ye taşınması ilk aşamada onların boşalttıkları yerin PKK'nın eline geçmesini ve orada bir PKK'istan kurulmasını kolaylaştırmaktadır. PKK/YPG, işgal ettikleri alanlarda etnik temizlik gerçekleştirmiştir. Ancak; Türkiye'ye gelenler sadece PKK/YPG'nin etnik temizlik ile işgal ettiğı alanlardan sürdükleri değildir. PKK/YPG'nin işgal ettiğı bölgenin çevre alanlarından da büyük göç gerçekleştirmiştir. Böylece, PKK'istan'ın genişlemesinin önündeki etnik engel de kalkmıştır.

Özetle emperyalizmin Suriyelilerin Türkiye'de kalmasını istemesinin ikinci nedeni, Suriye'nin kuzeyinde kurulması hedeflenen PKK'istan'ın önündeki Arap ve kısmen Türkmen etnik duvarını yıkmaktır. Bir yandan "Beşar Esad'ı devireceğim" diyerek, merkezi otoriteyi zayıflatıp PKK'ya yardımcı olunmakta, diğer yandan PKK'nın işgal ettiğı bölgelerdeki ve çevre bölgelerdeki insanları Türkiye'ye alıp PKK'nın bu bölgeleri elinde tutmasını kolaylaştırılmaktadır.

Suriye'den ve diğer ölkelerden gelen kitlesel göçlerle ölkemizin demografik yapısı nasıl değışmiştir ve Suriyelilerin vatandaşlık olarak kalması durumunda 20 yıl sonra nasıl bir Türkiye demografisi oluşacaktır?

1. BÖLÜM

SURİYELİ SIĞINMACI SAYILARI ve NÜFUS

Kayıtlı Suriyeli Sığınmacı Sayısı : **3 Milyon 576 Bin 344 (30.01.2020)**

Vatandaşlığa Alınanların Toplamı : **110 Bin**

Kayıtlı Suriyeli Kürt Sayısı : **350 Bin**

Kayıtsız Suriyeli Sayısı : **1 Milyon 300 Bin**

Toplam: : **5 Milyon 326 Bin 344**

Diğer Uluslar: : **1 Milyon 400 Bin**

*Türkiye, Orta Doğu'daki her 3 sığınmacıdan 2'sine ev sahipliği yapmaktadır.

KAYITLI SURİYELİLER	
2020	2040
3.9 Milyon	11.3 Milyon

KAYITLI VE KAYITSIZ SURİYELİLER	
2020	2040
5.3 Milyon	15.3 Milyon

2040 Yılında Bazı İllerimizde Suriyeli Nüfus Sayısı Projeksiyonu

	KAYITLI		KAYITLI ve KAYITSIZ	
	2020	2040	2020	2040
Şanlıurfa	429.921	1.240.752	680.000	1.962.732
Gaziantep	453.379	1.308.452	653.000	1.884.558
Kilis	115.898	334.482	167.000	481.962
Hatay	440.375	1.270.922	640.000	1.847.040
Adana	242.120	698.758	352.000	1.015.872
Mersin	206.752	596.686	407.000	1.174.602

Mevcut Doğum Oranlarına Göre 2040 Yılında Şehirlerimizdeki Türk Nüfusun Sayısı

	2020 NÜFUSU	2040 NÜFUSU
Adana	2.237.940	2.627.341
Şanlıurfa	2.073.614	3.008.813
Gaziantep	2.069.364	3.093.699
Mersin	1.840.425	2.449.605
Hatay	1.628.894	2.062.180
Kilis	142.490	143.629

**Mevcut Doğum Oranlarına Göre
2040 Yılında Şehirlerimizdeki Toplam Nüfus
(Suriyeli Sığınmacılar Dahil)**

	2040 KAYITLI SURİYELİLER VE TÜRKLERİN TOPLAM SAYISI	2040 KAYITSIZ SURİYELİLER VE TÜRKLERİN TOPLAM SAYISI
Adana	3.326.099	3.643.213
Şanlıurfa	4.249.565	4.971.545
Gaziantep	4.402.151	4.978.257
Mersin	3.046.291	3.624.207
Hatay	3.333.102	3.909.220
Kilis	478.111	625.591

2040 Yılında Şehirlerimizdeki Suriyeli Oranı

	2040 KAYITLI SURİYELİLERİN TÜRK NÜFUSU İÇİNDEKİ ORANI	2040 KAYITSIZ SURİYELİLERİN TÜRK NÜFUSU İÇİNDEKİ ORANI
Adana	%21	%28
Şanlıurfa	%30	%39,5
Gaziantep	%30	%38
Mersin	%20	%32,5
Hatay	%38	%47
Kilis	%70	%77

2. BÖLÜM

SURİYELİ SİĞINMACILARIN NEDEN OLDUĞU SORUN ALANLARI

1. SURİYELİ SİĞINMACILARIN TÜRKİYE'YE EKONOMİK MALİYETİ (SURİYELİ SİĞINMACILARIN HESAPLANAMAYAN PARASAL MALİYETLERİ)

Suriyelilere 2012-2019 yılları arasında toplam 58.2 milyar dolar harcama yapılmıştır. 2015-2019 yılları arasında AB'den 3.3 milyar dolar ile BM'den 3.8 milyar dolar olmak üzere 7.1 milyar dolarlık finansal desteğin Türkiye'deki geçici korunan Suriyelilere tamamen geldiği bilinmektedir. Buna karşılık AB'den 3.3 milyar dolarlık ikinci dilim fonun gelip gelmediği, geldi ise ne kadarlık kısmının geldiğinin bilinmemesinden dolayı ve BM'den 2.1 milyar dolarlık kısmının 2020-2021 yılında geleceği beklentisi ile hesaplama dahil edilmemiştir.

Buna göre 2012-2019 yılları arasında Türkiye'deki geçici korunan Suriyelilere 58.2 milyar dolar harcama yapıldığı, bunun 7.1 milyar dolarlık kısmının uluslararası alanlardan geldiği düşünüldüğünde, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yaklaşık olarak 51.1 milyar dolarlık bir harcama yaptığı ortaya çıkmaktadır.

HESAPLANABİLEN VE HESAPLANAMAYAN MALİYETLER TOPLAMI ŞU ŞEKİLDEDİR:

Toplam hesaplanan maliyet	: 58.2 milyar dolar
AB'den gelen fonlar	: 3.3 milyar dolar (3 milyar Avro) (Taahhüt edilen 6.6 Milyar Dolar)
BM (3RP) fonu	: 3.8 milyar dolar

TÜRKİYE'NİN NAKDİ OLARAK BÜTÇESİNDEN ÇIKAN TOPLAM PARA

47.8 milyar dolar

Kayıt Dışı İstihdamdan Dolayı Vergi Kaybı

8.5 Milyar Dolar (Tahmini Vergi Kaybı)

TÜRKİYE’NİN HESAPLANABİLEN TOPLAM PARASAL KAYBI

47.8 Milyar Dolar + 8.5 Milyar Dolar =
56.3 MİLYAR DOLAR

*56.3 milyar Doların içine hesaplanamayan maliyetler (kapanan iş yerleri, kurumlar vergisi bedelleri, üretim kayıpları vs.) de ilave edildiğinde toplam maliyetin 80 milyar dolara yaklaşacağı tahmin edilmektedir.

AB tarafından 3 milyar Avro’luk fonun Sosyal Uyum Programı(SUY) kapsamında 2019 yılından itibaren 1.2 milyon geçici korunan Suriyelilere aylık nakit transferi ve diğer projelere kaynak aktararak kullanılmaya başlanıldığı beyan edilmektedir

Geçici korunan Suriyelilere yönelik BM, WHO, FAO gibi uluslararası örgütlerden de aktarılan yardımlar bulunmaktadır. Bu plan kapsamında koruma, eğitim, sağlık, temel ihtiyaçlar, geçim kaynakları ile gıda güvenliği ve tarım başlıkları adı altında Türkiye’deki geçici korunan Suriyelilere fon aktarımı yapmaktadır. Bu fon kapsamında geçici korunan Suriyelilere yönelik 2015-2019 yılları arasında yapılan yardım miktarı toplam 3.8 Milyar Dolar civarındadır.

A) Geçici Korunan Suriyelilere Harcanan Milyarca Doların, Türkiye’nin “İstihdam ve İşsizlik”, “Enflasyon”, “Fiyatlar” Üzerine Etkileri

i) Geçici Korunan Suriyelilerin Türkiye İşsizlik ve İstihdam Üzerine Etkileri

Türkiye’nin güneydoğu kesimleri başta olmak üzere, büyük şehirlerde iş gücü arzında büyük bir artış yaşanmış ve işçi ücretleri oldukça düşmüştür. Bu durumun en büyük sebebi ise, öncelikle gelen geçici korunan Suriyelilerin kayıt dışı çalışmayı kabul etmeleri ve sadece günlük geçimlerini sağlayacak kadar ücret talep etmelerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle düşük ücret talep etmeleri veya hiç ücret talep etmedikleri(barınma ve gıda harcamaları karşılanması karşılığında) için yerli iş gücünü olumsuz etkilemekte ve her geçen yıl kalifiyesiz işgücündeki işsizlik oranını artırmaktadır.

"2019 yılı itibariyle kayıtlı çalışan ve çalışma izni alan Suriyeli sayısı 31.185'tir."

Türkiye'deki 3.7 milyon geçici korunan Suriyelinin, yaklaşık 2.1 milyon kişisi çalışabilir niteliğe sahiptir. Bunların neredeyse tamamı, eski ismiyle SSK yeni ismi ile 4A kadrosunda yer alan Türk işçilerinin çalışma alanlarında istihdam edilmektedir.

Geçici korunan Suriyelilerin Türkiye'deki işsizliği yükseltmesinden dolayı katlanılan maliyetin yanında bir de, kayıt dışı çalışmaları sebebiyle vergi kayıpları oluşmaktadır. Kayıt dışı istihdam nedeniyle tahsil edilemeyen vergi ve sosyal güvenlik primleri bütçe üzerinde yük oluşturmakta ve bütçe gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.

15-64 yaş aralığındaki istihdam içerisinde yer alabilecek geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin Kasım 2019 itibariyle toplam sayısı 2 milyon 160 bin 251 kişi olarak gözükmektedir.

"Türkiye'nin 2012-2018 yılları arasındaki 4A grubu işsiz miktarındaki artış 537 bin kişidir."

Türkiye'deki Toplam İşsiz Miktarındaki Değişim (Bin Kişi)

	ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	GAZİANTEP, ADIYAMAN, KİLİS	HATAY, K.MARAŞ, OSMANİYE	ADANA, MERSİN	İSTANBUL
2012	42	84	107	143	570
2013	141	56	125	177	589
2014	153	60	142	150	688
2015	166	78	151	142	786
2016	175	118	146	151	869
2017	154	130	125	160	914
2018	206	112	158	168	839
2012-2018 fark	164	28	51	25	269

Kaynak: TÜİK

Tüm bunların ışığında geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin sadece **%25'inin (yaklaşık olarak 500 bin kişi)** kayıt dışı şekilde istihdam edildiğini varsaymaktayız. Kaldı ki bu oran var olan duruma göre oldukça düşüktür.

***Türkiye'de 2012-2018 yılları arasında işsiz kalan 4A grubu(vasıfsız) işsizlerin sayısı (537 bin kişi) ile, kayıt dışı istihdam edilen Suriyeli sığınmacı sayısının denk olduğu düşünüldüğünde ve Suriyeli çalışanların çok büyük bir çoğunluğunun vasıfsız işçi olduğu göz önüne alınacak olursa Türk işçilerin işini Suriyelilere kaptırdığı ortaya çıkmaktadır.**

***Türkiye'deki çalışabilir niteliğe sahip geçici korunan Suriyelilerin sadece %25'inin kayıtsız çalıştığı varsayımında; devletin 2012 ile 2019 yılları arasında yaklaşık 48,5 milyar TL gelir kaybına maruz kaldığı anlaşılmaktadır.**

"Kayıtsız Çalışan Suriyeli Sığınmacılar Dolayısıyla Oluşan Yaklaşık 48,5 Milyar TL Vergi Gelir Kaybı"

Türkiye'de asgari ücret ile kayıtlı çalışanın işverene maliyetinin yaklaşık 3 bin TL ve bunun yaklaşık 1000 TL'si işçi ve işveren payı olarak devlet tarafından kesinti olarak alındığını varsayalım. Buna göre aylık SGK primi yaklaşık 175 dolara karşılık gelmektedir. Ancak geçici korunan Suriyelilerin ekonomide kayıt dışı istihdam edilmesinden dolayı, elde ettiği gelirden %14 SSK primini, %1 işsizlik sigortası fonu primini, %15 Gelir Vergisini ve ödenmesi gereken %7,59 Damga vergisini devlet alamamaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'deki çalışabilir niteliğe sahip geçici korunan Suriyelilerin %25'inin çalıştığı varsayımında; devletin 2012 ile 2019 yılları arasında yaklaşık 48,5 milyar TL gelir kaybına maruz kaldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yıllık ortalama dolar kuru üzerinden hesaplanırsa da, bu gelir kaybı 2019 yılı ortalama dolar kuru üzerinden yaklaşık 8.5 milyar dolara karşılık gelmektedir.

ii) Geçici Korunan Suriyelilerin Türkiye'deki Fiyatlar Üzerindeki Etkileri

Geçici korunan Suriyeliler enflasyonu artıran bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır. TÜFE'deki her artışın sebebini geçici korunan Suriyelilere bağlamak gerçekliği tam olarak yansıtmasa da, yaşanan tüketim harcama artışları(özellikle gıda, konut, vb.) ülke toplam talebinin daha fazla artmasına neden olmasından dolayı bir etkinin varlığı kabul edilmektedir.

Geçici korunan Suriyelilerin ekonomik olarak şehirlerde yarattığı hissedilir ortak etki, konut kiralardaki artışlardır. Ev sahipleri açısından bakıldığında geçici korunan Suriyeliler

Türkiye Genel Enflasyonu ve Suriyelilerin Yoğun İllerdeki Enflasyon

	Türkiye-TR	Adana, Mersin-TR62	Gaziantep, Adıyaman, Kilis-TRC1	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye-TR63	Konya, Karaman-TR52	İstanbul-TR10	Şanlıurfa, Diyarbakır-TRC2
2012	207.55	211.96	206.61	207.4	210.61	211.21	209.46
2013	223.91	228.22	227.27	222.13	227.23	229.01	224.94
2014	243.74	246.67	247.28	241.14	245.02	249.92	246.42
2015	263.11	265.81	268.37	258.94	265.12	270.72	267.86
2016	282.27	290.7	286.98	277.8	283.22	288.76	287.74
2017	313.88	325.16	323.96	311.68	318.34	320.06	320.18
2018	390.84	407.7	412.64	398.57	403.21	393.7	402.13
2019	427.04	450.19	442.73	427.78	435.45	431.12	444.74
Tüm dönem Değişim %	105.7528	112.3938	114.2829	106.2584	106.7566	104.1191	112.3269

Kaynak: TÜİK

bir fırsat yaratırken, Türk vatandaşı kiracılar için sorun oluşturmaktadır. Çünkü ev sahipleri eski kiracılarını çıkarmaya zorlayarak evlerini daha yüksek fiyattan geçici korunan Suriyelilere vermektedir.

Yukarıdaki tabloda Türkiye’de Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı illerdeki enflasyon oranının, tüm Türkiye’deki enflasyon oranı ortalamasından daha yüksek olduğu ve Suriyelilerin enflasyon artışına sebep olduğu (İstanbul hariç) görülmektedir.

Geçici Korunan Suriyelilerin Kira fiyatları Üzerindeki Etkileri

	Türkiye	Adana Mersin	Gaziantep Adıyaman Kilis	Hatay K.Maraş Osmaniye	Konya Karaman	İzmir	Şanlıurfa Diyarbakır
	09-Eylül	09-Eylül	09-Eylül	09-Eylül	09-Eylül	09-Eylül	09-Eylül
2012	291.60	355.37	304.28	308.7	348.12	284.59	309.11
2013	309.94	377.53	340.7	331.81	367.55	302.32	335.15
2014	332.79	405.54	393.77	353.44	396.64	322.49	358.95
2015	358.09	440.33	446.13	380.72	427.57	345.02	385.36
2016	390.14	480.83	492.64	410.99	469.34	369.68	421.03
2017	425.59	526.72	538.63	440.32	512.27	403.06	447.67
2018	468.29	581.17	586.23	472.11	567.16	449.7	485.66
2019	515.8	642.28	643.34	507.79	627.32	510.33	524.23
	76.88615	80.73557	111.4303	64.49304	80.20223	79.32113	69.59335

Kaynak: TÜİK

Tablo incelendiğinde, 2012 ile 2019 yılları arasında konut fiyatlarındaki dönemsel değişim oranı Türkiye genelinde 76.88 olarak gerçekleşmiştir. Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye’de konut kira artışları, Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Bunun temel sebebi, bu üç ilde geçici barınma merkezlerinin bulunması ve özellikle Hatay bölgesinde Suriyelilerin konut satın alarak kiralara baskı yapmamasıdır. Ancak geçici korunan Suriyelilerin yoğun yaşadığı iller göz önüne alındığında, en yoğun yaşandığı bölge olan Gaziantep, Kilis ve Adıyaman illerinde konut fiyatlarının Türkiye ortalamasının çok üzerinde olan 111.43 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum geçici korunan Suriyelilerin yoğun yaşadığı illerde konut fiyatları başta olmak üzere en temel harcama gruplarındaki fiyat artışlarını tetiklediğini göstermektedir. Bazı illerde mülk sahibi oldukları için kira artışına baskı yapmamaktadırlar.

Geçici Korunan Suriyelilerin Kira Fiyatları Üzerindeki Etkileri

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	Toplam
İstanbul	25434	23109	21238	18.792	18478	18944	19432	17585	163012
Gaziantep	515	537	505	404	468	501	507	492	3929
Hatay	1193	569	432	354	423	585	448	407	4411
Şanlıurfa	594	269	220	221	205	186	240	308	2243
Adana	1548	1315	1093	906	768	804	860	765	8059
Mersin	934	874	830	667	753	831	658	697	6244
Kilis	76	33	29	24	25	30	28	28	273
Konya	1149	983	1038	860	806	767	933	743	7279
Kahramanmaraş	366	315	427	330	302	240	331	265	2576
Osmaniye	185	175	146	115	124	73	129	121	1068
Diyarbakır	374	277	292	240	260	207	209	214	2073
Adıyaman	121	144	165	104	128	94	120	122	998

*2019 Aralık Ayı hariç

Kaynak: <https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php>

2. SURİYELİ SUÇ ÖRGÜTLERİ VE EROİN MAFYASI

Türkiye’de İstanbul başta olmak üzere etkin bir Suriye mafyası oluşmaya başlamıştır. Suriye mafyası ülkemize cesaret artırıcı ve uyanık tutan, kokain benzeri olduğu söylenen sentetik bir uyuşturucu sokmaktadır. Suriye iç savaşının bütün yıkıcılığını yaşayan, klinik depresyona sürüklenen insanlar bu şebekenin en büyük insan kaynağı olmaya aday. Ayrıca ülkemizde eğitimsiz, umutsuz, köksüz kalan 600 binden fazla Suriyeli çocuk da bu şebekenin kullanabileceği kaynaklardan biri. Bu çocukların aidiyet duygusu yok. Aidiyet duygusunun olmaması, kaygı bozukluğunu, travmayı tetikliyor. Kendi aidiyet duygusu olmayan kişiler yaşadığı travmayı başkasına yaşatarak aşmayı deniyor. Bu ruh hali şiddet için en uygun ortam. Özetle, Suriyeli gençlik mafia ve terör örgütlerini besleyecek büyük bir kaynak oluşturuyor.

Kendi aralarında Arapçanın değişik lehçelerini konuşan ve polisin teknik istihbaratından büyük ölçüde kaçabilecek olan bu Arap mafyası, Türkiye’yi Orta Doğu ile Avrupa arasında transit haline getirecektir. Polisin giremediği mafia ve gizli örgütlere ev sahipliği yapan büyük gettolar büyük şehirlerimizde oluşmaya başlamıştır. Bu değişkenlerin hepsi, büyük uyuşturucu pazarı için bütün şartları bir araya getirmektedir.

Terörizm ve uyuşturucu ticareti iç içe geçmiş bir süreçtir. Türkiye-Suriye sınırında yerleşik terör yapılarının da kendilerine kaynak yaratmak için bu illegal ticaretin dışında kalması beklenemez. Nitekim Cerablus-Afrin hattı ve altında üretimi eroinden daha kolay olan kaptagon adlı uyuşturucu hap üretilmeye başlanmıştır. Bu uyuşturucu hem Türkiye’ye sokulmakta hem Türkiye üzerinden deniz yolu ile Arap ülkelerine dağıtılmaktadır. Ülkemizde 5.3 milyon Suriyelinin olduğu düşünülecek olursa Suriye mafyası uyuşturucunun taşınması ve dağıtımı süreçlerinde hiç zorlanmayacaktır.

Bunun da ötesinde Suriyeliler ile ilgili suç oranları hükümet yetkilileri tarafından bilinçli şekilde gizlenmektedir. Hapishanelerdeki Suriyeli mahkûm sayıları 4 bine yaklaşmıştır. Suriyeliler ile birlikte özellikle dilencilik, hırsızlık, taciz ve şiddet olayları artmaktadır.

a) Türkiye’de Yeni IŞİD’ler Ortaya Çıkıyor

Yanlış Suriye politikasının sonucunda IŞİD, El Nusra ve benzeri selefi sözde cihatçı terör örgütleri ülkemizin başına bela olmuştur. **Selefi cihatçı örgütler Türkiye’de 2011 sonrasında hızla büyüyen bir altyapı oluşturmaya başlamışlardır. Bu altyapı 2015/16’ya kadar AKP iktidarı tarafından Esad’a karşı savaşa destek oluyolar**

gerekçesi ile hoş görülmüş hatta desteklenmiştir. İktidar selefi sözde cihatçı örgütlerin; vatansız, emperyalizmin kullanımına açık, İslam kültürü düşmanı yapılar olduğunu görememiştir. IŞİD'in gerçekleştirdiği Ankara'daki gar bombalanmasında 125 kişi hayatını kaybetmiştir. Gaziantep'te düğünü bombalayarak çoğu çocuk 53 kişiyi katletmişlerdir. IŞİD'li teröristler, Atatürk Havalimanı baskınında 42 kişiyi katletmiş, 238 kişiyi yaralamıştır. **Selefi terörizminin Türkiye için oluşturduğu tehdidi gören PKK/YPG, Suriye'de yakaladığı IŞİD mensuplarını Türkiye sınırına getirmekte ve serbest bırakmaktadır. Selefi terörizmi tehdidinin büyüklüğü maalesef ülkemizde anlaşılabilmiş değildir.** Suriye iç savaşının radikal selefi unsurları Türkiye'deki mevcut örgütlenmelerini Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de kalması durumunda çok daha güçlü hâle getireceklerdir. **Türkiye'de kalan Suriyeliler IŞİD ve El Nusra gibi cihatçı selefi ve emperyalizm tarafından kullanılmaya müsait örgütler için örgütlenme ve eleman devşirme zemini oluşturacaklardır.² Üstelik Türkiye'deki 2. ve 3. nesil Suriyeliler arasında radikalleşme Türkiye'ye gelen Suriyeli anne-babalardan daha güçlü olacaktır. Radikalleşme ve terör örgütleri üzerinde çalışan ilahiyatçı Prof. Dr. Hilmi Demir'in bu konudaki tespiti çok önemlidir. Demir, Avrupa'daki deneyimden bahsederken ilk nesil sığınmacılar/mülteciler geri gönderilme tehdidi ile suça daha mesafeli dururken, vatandaşlık alan, oturma izni alan 2. ve 3. nesil kuşaklar yaşadıkları toplumun parçası olamama, gettolaşma, refahtan pay alamama gibi nedenlerle hınç ve öfke patlaması yaşamaktadır tespitini yapmaktadır. Böyle bir zemin IŞİD ve El Nusra gibi örgütler için çok verimli bir zemin oluşturacaktır.** Bir süre sonra bu unsurlar Türkiye'de yabancı istihbarat servislerinin tetik çekmesi ile selefi cihatçı şiddet eylemlerine imza atacaklardır. Türkiye'de selefi cihatçı örgütlenmeler güç kazanacaktır. Türkiye, yeni bir selefi-cihatçı terör dalgasının hedefi olmanın ötesinde, merkezi de olacaktır.

b) Hanefi-Maturidi Çizgiden Selefi Çizgiye Kayış Tehdidi Ortaya Çıktı

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de kalması durumunda Türk-İslam kültürü büyük bir aşınma ile karşı karşıya kalacaktır. Zaman içinde Hanefi-Maturidi çizginin yerini, selefi cihatçı çizgi almaya başlayacaktır. Nitekim son yıllarda bu konuda olumsuz gelişmeler görülmektedir. İlahiyat fakültelerine bile Suriyeli ilahiyatçılar aracılığı ile selefi cihatçı çizgi sızmaya başlamıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı bin civarında Suriyeliyi "İslam alimi ve ilahiyatçı" diyerek istihdam etmek için harekete geçmiştir.³ Afgan göçmenlerin Pakistan'da din anlayışını değiştirmesi ve radikalleştirerek sertleştirmesi sürecinin bir benzeri Türkiye'de yaşanacaktır.

² Jürgen Elsasser, Batılı Gizli Servislerden IŞİD'e Giden Yol, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2015.

³ Metin Aydoğan, Suriyelileri Türkiye'ye Kim, Neden Yolluyor?

c) Artan Fuhuş

Ensar-muhacir edebiyatı yapanlar, fuhuşun Suriyeliler ile birlikte nasıl yayıldığını gözden kaçırmaya çalışmaktadır. Bu, Suriyelilerin bir ahlaki sorunu değildir. Açlığı aşmak için satacak bir şeyi kalmayanların vücutlarını satmalarıdır. Fuhuşun olduğu yerde kaçınılmaz olarak mafya devreye girmekte ve organize suç oluşmaktadır. İstanbul'un en lüks semtlerinde caddelerin kenarları Suriyeli fahişeler ile dolmuştur. Suriyelilerin yoğun olduğu illerde erkek çocuklarının fuhuşa gitmeleri 14 yaşına kadar düşmüştür. Cinsel hastalıklar korkutucu ölçüde artmıştır.

d) Suriyeliler Toplumun Huzurunu Kaçırmaktadır

Türk halkı kültürel farklılıklardan dolayı Suriyeli sığınmacıları tehdit olarak algılamaktadır. Kadınlarımız kendilerini Suriyelilerin çoğunlukta olduğu yerlerde güvende hissetmemektedir. Suriyeliler kaba ve saldırgan olarak algılanmaktadır. Büyük şehirlerde kalabalık gruplar halinde dolaşan Suriyeliler, bölge halkı için tehdit oluşturmaktadır. Toplumun huzurunu kaçıran sadece kaba ve saldırgan tavırlar değil, aynı zamanda suç zeminine kayan kültürel uyumsuzluklardır. 11-12-13 yaşındaki Suriyeli kız çocukları evlendirilmekte ve hamile kalmakta ve o şekilde okula gitmektedir. Gaziantep ve Kilis'te 15 yaşın altındaki çok sayıda "çocuk" doğum yapmaktadır.

e) Özellikle Arap İstihbaratları İçin Verimli İnsan Kaynağı

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de kalmaları durumunda özellikle, Arap ülkelerinin istihbarat servisleri için kolay devşirilebilecek sınırsız bir insan kaynağı ortaya çıkacaktır. Suriyeli sığınmacıların büyük bir bölümü alt gelir gruplarına mensuptur. Türkiye'ye karşı herhangi bir sadakat bağı ile bağlı değildir. Arapça bilmekte, Türkiye'de yaşamaktadırlar. Bu tür insanların yabancı servisler tarafından devşirilmesi kolaydır. Arap servislerinin Türkiye'de eleman devşirmeye başladığı haberleri gelmeye başlamıştır. "Arap servisleri eleman devşirse ne olur?" şeklindeki bir soru hiç akıllıca olmaz. Suriye istihbaratının Türkiye'de yaptığı bazı operasyonlara bu çalışmada değinilmiştir. Suudi servisinin daha yakın zamanda İstanbul'da tanınmış bir gazeteciyi katletme cesaretini gösterdiği düşünülürse Arap servislerinin ne kadar cüretkar olduğu anlaşılabacaktır.

3. SURİYELİ SIĞINMACILAR VE EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ SORUNLAR

Cumhurbaşkanı'nın 'kalifikasyonu yüksek' olarak nitelendirdiği Türkiye'deki Suriyeliler;

- %25'i okuma yazma bilmeyen, (bazı kaynaklara göre %33'ü okur yazar değil)
- % 62'si sadece okula gitmiş,
- % 88'i belli bir mesleği olmayan

çoğunlukla niteliksiz bir kalabalıktan ibarettir.

- Bu süreçte, Suriyeli çocukların pek çoğunun tarikat ve cemaat benzeri yapılar vasıtasıyla eğitildiği bilinmektedir.
- Günümüzde, Temmuz 2019 verilerine göre, Suriyeli sığınmacıların % 46,4'ünü okul çağındaki çocuklar oluşturmaktadır.
- Türkiye'deki Suriyeli öğrenci sayısı ise 655.075'tir.
- Mülteciler Derneğinin verilerine göre ise, %47 oranında 0-18 yaşında yani okul çağındaki Suriyeli çocuk vardır.
- PICTES Projesi, MEB ile AB'nin başlattığı 500 milyon Avro bütçeli bir projedir. 300 milyon Avro, Suriyeli eğitiminde kalite yükseltme 200 milyon Avro da okul inşaatı için verilmiştir. Ancak bu destek ihtiyacın ancak %10'unu karşılamaktadır.
- Türkiye, eğitime 5 yılda 8 milyar dolar, uluslararası kuruluşlar 418 milyon dolar harcama yapmıştır.
- Okullaşamayan Suriyeli çocuklar; çocuk işçiliği, suça sürüklenme, çeteleşme, madde bağımlılığı, ihmal-istismar, çocuk yaşta evlilik ve anne olma, akran zorbalığı, dışlanma, ayrımcılık vb. risklerle karşı karşıyadır. Bir kayıp kuşak oluşmaktadır.
- Bu durum ülkemiz için kurulmuş bir saatli bomba etkisine dönüşebilme potansiyeline sahiptir.
- 8 Ocak 2018 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile Geçici Koruma Yönetmeliğine Eğitim Hizmetleri başlığı altındaki maddeye psiko-sosyal destek tanımı eklenmiştir.
- Suriyeli çocuklarla aynı okul ve sınıflarda okumak durumunda kalan okul çağındaki 10 milyon 212 bin 683 Türk öğrencinin bu durumdan olumsuz etkilendiği muhakkaktır.
- Yerel halk, Suriyelilerle komşu olmak istemediği gibi, çocuklarının da Suriyelilerle oynamasını istememektedir.
- Ankara'nın Mamak ve Altındağ ilçelerinde Suriyeli öğrencilerin olduğu ilköğretim öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde, en temel sorun olarak iletişimsizlik ön plana çıkmıştır.

- Suriyeli çocuklar, öğretmenleri ve akranlarıyla iletişim kuramamakta, ders ve oyunlara katılamamaktadırlar.
- Görüşülen okullardaki Suriyeli çocukların pek çoğunun öz bakım becerilerinden yoksun oluşları nedeniyle, Türk öğrencilerin bu çocukları öğretmenlerine sürekli şikâyet ettikleri belirtilmiştir.
- Öğretmenler, Suriyeli çocukların sürekli endişeli olduklarını ve akranlarıyla sorunlarını, ülkelerinde gördükleri ve yaşadıkları doğrultusunda, şiddet kullanarak çözmeye çalıştıklarını belirtmektedirler.
- Öğretmenlerinden para dilenen, bahçedeki kedinin başını taşla ezip öldüren Suriyeli çocuklar bile bulunmaktadır.
- Öğretmenler, Suriyeli çocukların sosyalleşemediklerini, yaşlarıyla orantılı motor koordinasyon gerektiren hareketleri yapamadıklarını belirtmişlerdir.
- Temel becerileri kazanan Türk öğrencilerde Suriyeli çocukların gelişinden sonra davranış bozuklukları ortaya çıkmış ve başarıları düşmüştür.
- Öğretmenler, Suriyeli çocuklarla aynı sınıfta okumak zorunda olan Türk öğrencilerde de şiddet eğilimlerinin arttığını gözlemlemişlerdir.
- Yapılan bir çalışmada, Suriyeli ilköğretim okulu öğrencilerinin resimlerinin %80'inde helikopter, bomba, silah olduğu ve savaşın etkilerini hala yaşadıkları görülmüştür.
- Bugün, bu tür davranışları gösteren Suriyeli çocuklarla birlikte eğitim gören 6-15 yaşlarındaki Türk çocuklarının 2026-2035 yıllarında üniversiteden mezun olup, iş hayatına atılacakları ve aile kuracakları düşünüldüğünde, bugün yaşadıkları travmalar nedeniyle Türkiye, kendine güveni olmayan, tedirgin ve şiddete meyilli bir kayıp kuşak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu kuşak geleceğin mafya mensupları, selefi terörist Arap milliyetçi örgütleri
- Suriyelilerin göç ettikleri yere uyum sağlamaları beklenirken, Türkler onlara uymuş; kızlar etek boylarını yerlere kadar uzatmış, erkekler sakal bırakmayı tercih etmiştir. Bu etkilenme ülkede önemli bir kimlik sorunu yaratmaktadır. Araplaşma dönüşümü şimdiden başlamıştır.
- Eğitimde Türk ve Suriyeli öğretmenler ortak görev almalı, düzenleme 40 öğrenciye bir öğretmen düşecek şekilde yapılmalıdır.
- Okullaşamayan Suriyeli çocuklarla ilgili il bazlı haritalandırma yapılmalı ve buna ilişkin özel politikalar belirlenmelidir.
- Müfredatta eğitim hedefine yönelik olarak, önce yaşamı sürdürme, ardından insan hakları, barış ve değer boyutu eğitimleri verilmelidir.

- MEB müfredatı uzman ve akademisyenlerle, yeniden düzenlenmeli, bunun için uluslararası finansal destek sağlanmalıdır.
- Eğitimden uzak kalmış ara sınıf öğrencileri ve okullaşamayan çocuklara Türkçe öğretilmeli ve uzaktan eğitim programları tasarlanmalıdır.
- Çocuklar ve gençler tarikat-cemaatlerin elinden alınmalı, eğitim faaliyetleri MEB tarafından yapılmalıdır.

4. SURİYELİ SIĞINMACILAR VE TÜRK SAĞLIK SİSTEMİ

Göçün meydana getirdiği toplumsal ve ekonomik sorunların yanında toplum sağlığı da olumsuz yönde etkilenmektedir. Eski çağlarda ticaret yapan, çok gezen tacirler ile düşünce, fikirler ve dinler yayıldığı gibi mikroplar da yayılmaktadır. Örneğin Avrupa'yı kasıp kavuran büyük veba salgının sebebi Ukrayna'da ticaret yapan Cenevizli tacirlerdir. 1347-1351 arasında Avrupa'da 25 milyon kişinin ölmesine yol açan ve Çin ve Orta Asya'da başlayan veba, Kırım'daki bir Ceneviz ticaret merkezini kuşatan Kıpçak ordusunun, vebalı cesetleri mancınıkla kentin içine atmasıyla hastalığa yakalanan Cenevizli tacirlerle Avrupa'ya taşındı ve 25 milyon insanın ölümüne sebep oldu.

Amerika kıtasında soykırıma mikroplar sebep oldu.

İşgalciler Amerika kıtasını işgal ettiklerinde, savaş ve organizasyon gücü yanında daha önce karşılaşmadıkları yeni mikroplardan dolayı kitlesel ölümler yaşanmış ve eski medeniyetleri tarihten silmiştir. **Avrupalılar Aztek, Maya ve İnka medeniyetlerini silah dışında Avrupa'dan getirdikleri tifüs, grip, kızamık ve çiçek mikroplarla da yok etmişlerdir.** Bu soykırım tarihteki "Biyolojik Silah"ın ilk örneklerindendir.

Ülkemize gelen Suriyeliler başlangıçta sadece sınır illerinde kamplarda yaşamakta iken savaş süresi uzadıkça ve gelen sayısı arttıkça kamplardan çıkıp diğer illere giderek kendi imkânlarıyla buldukları yerlerde yaşamaya başlamışlardır. Suriyeli mültecilerin yaklaşık 230 bini kamplarda, geri kalan büyük kısmı kamp dışında yaşamaktadır

Türkiye'ye Giriş Yasağı

Kamu sağlığı açısından tehdit oluşturma ihtimali açısından ülkeye girmesi tehlikeli bulunan kişiler hakkında ülkeye giriş yasağı kararı verilebilir. Girişinin yasaklanması durumu Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve valiliklerin yetkisinde bulunmaktadır. Ülkeye girişin yasaklanması işlemi bu kurumların kararları doğrultusunda uygulanır. Yasak **en fazla 5 yıl** sürelidir. Ancak hakkında ülkeye giriş yasağı kararı bulunan kişi ya da kişiler Türkiye'nin kamu düzeni, kamu sağlığı veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit yaratma potansiyelindeyse, Göç İdareleri Genel Müdürlüğü bu kişiler hakkındaki ülkeye giriş yasağı süresini **en fazla 10 yıl** daha uzatabilir. 5237 sayılı kanun 54.maddesi d bendi kamu düzenini veya kamu güvenliğini ya da kamu sağlığı açısından ciddi risk oluşturanlar sınır dışı edilir.

Kentte Yaşayan Sığınmacılar

Konutlarda rutubet önemli bir sorundur ve astım, bronşit, alerji, kronik ağrı gibi hastalıklarla ilişkilidir. Kalabalık yaşam hava yolu ile ve temas ile bulaşan iltihap hastalıklarının ortaya çıkması ve yayılması için de bir risk oluşturmaktadır. Kamp dışında yaşayanların beslenme bozuklukları, temiz suya ulaşma problemi ve temizlik malzemelerine ulaşım zorluğu gibi problemleri de kampta yaşayanlara göre fazladır.

Sığınmacıların Sağlık Sorunları

Kötü hijyen, yetersiz beslenme ve yoksulluk nedeni ile enfeksiyon hastalıkları artmıştır. En sık da bulaşıcı enfeksiyon hastalıkları artmaktadır. Bulaşıcı hastalıkların sebebi

kötü hijyen, yetersiz beslenme ve yetersiz aşılanmadır. Güney illerimizde şark çıbanı (leşmanya) sayısında artış yaşanmaktadır. Bir dönem Türkiye’de tamamen yok edilmiş çocuk felci (polio) riskiyle sığınmacılar nedeniyle yeniden karşı karşıya kalınmıştır. Kızamık vakalarında da artış söz konusudur.

SURİYE’DE AŞILANMA

Savaş öncesi-sonrası

Suriye savaş öncesi aşılanma oranı sağlık durumu ülkemize yakın iken savaşla hızla bozulmuştur. Suriye’de 5 yaşın altında 3,2 milyon çocuk malnütrisyon (besin yetersizliği) riski taşımaktadır ve 8 bin 600’ü akut malnütrisyonla muzdariptir. Nüfusun üçte ikisinin temiz suya erişimi bulunmamaktadır. Savaş öncesinde bulaşıcı hastalıklara yönelik bağışıklama oranı yüzde 80 eşliğinin üstünde seyretmekteyken savaş ile birlikte bağışıklama oranı yüzde 45’e düşmüştür. Bu haliyle Suriye, DTP ve kızamık gibi en temel bağışıklama alanlarında yüzde 50’nin altında seyreden Somali, Ekvator düzeyine düşmüştür.

2011’de Suriye’de yüzde 90 olan Polio (çocuk felci) aşılanma oranı 2012’de yüzde 68’e düşmüş. Sığınmacılar kötü hijyen, beslenme yetersizliği, kalabalık ortamda yaşama nedeni ile salgın hastalıklar için uygun ortam oluşturuyor. Kendi ülkelerinde aşı takviminin gerisinde kalmış, kimliksiz, sağlık güvencesi olmayan çocuklar salgın hastalıklara karşı savunmasız olmaktadır. **Sonuç olarak aşı ile önlenebilir hastalıklarda gözle görülen bir artış söz konusudur.**

İstanbul'da verem arttı

Son 30 yılda ilk defa İstanbul'da veremli hasta sayısı arttı. Halbuki son 30 yılda sayı olarak her geçen yıl azalıyordu. İstanbul'da hastalarımızın içinde yabancıların oranı yüzde 0,5'ten yüzde 8,7'ye çıktı. Bu son yılda artıştaki birinci neden, Suriyeli sığınmacılar oldu. Türkiye verem konusunda 100 binde 20 oranıyla Avrupa'nın orta düzeyindeki bir ülke. Ancak son 10 yılda yapılan araştırmalar Suriyeli sığınmacılar verem sıklığının arttığını gösterdi. 2005 yılında binde 5 olan tüberküloz sıklığı yüzde 3,6'ya çıktı. Veremli bebek doğma oranı ise yüzde 8,7'i buldu.

Sığınmacı Kadınların Sağlık Sorunları

Sığınmacı kadınlarda beslenme bozuklukları, anemi, sıtma, solunum yolu enfeksiyonları, HIV/AIDS dahil, CYBE(cinsel yolla bulaşan enfeksiyon), fiziksel ve cinsel şiddet, istenmeyen gebelikler, riskli gebelikler, düşükler, doğum komplikasyonları, Kr. hastalıkların komplikasyonları, depresyon, kaygı bozuklukları, uyku bozuklukları ve post-travmatik stres bozukluğu gibi sorunlarla karşılaşmaktadır.

Sağlık Sektöründe Dil Sorunu

Dil sorunu iletişimi zorlaştırmakta, bu yüzden de kamu ve özel hastanelere Arapça bilen tercüman istihdam edilmektedir. AFAD, Arapça İngilizce bilen Suriye uyruklu tercümanlar devlet hastanelerinde memur olarak AFAD tarafından istihdam edilmektedir. Özel hastanede ve Suriyeli müşterisi olan eczanelerde de Arapça bilen eleman bulundurulmaktadır.

Sağlığa Erişim Zorlaşıyor

Bu durum sonucunda sağlığa erişim zorlaşmakta, yoğunluk artışı için acil poliklinik yükü artmaktadır. Doğum hastaneleri sığınmacı doğum hanesine dönüşmüş durumdadır.

Tedavi Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelerce ücretsiz yapılmaktadır. Aşıları ve rutin takipleri de sağlık ocakları tarafından ücretsiz yapılmaktadır. Türk vatandaşları muayene olduğu zaman katkı payı ödenmekte, ilaca para vermekte veya emekli maaşından otomatik kesilmektedir. Türk vatandaşları için her aşamada ücret alınırken sığınmacılara her şey bedavadır. En pahalı aletler kalp pili vs. ve bypass, karaciğer ve böbrek nakli, ilik nakli, diyaliz gibi pahalı operasyonlar tamamen ücretsiz olarak kamu hastanelerinde yapılmaktadır. Türk vatandaşları her eczaneden ilaç alabilirken Suriyeli hastalar AFAD ile protokol imzalamış eczaneden ilaçlarını alabiliyorlar. İlaçların en ucuz muadilini almak ücretsizken, orijinal ilaç almak isterse fark ücreti ödemektedirler.

3. BÖLÜM

SIĞINMACILAR VE MÜLTECİLERLE İLGİLİ HUKUKİ DÜZENLEMELER

Uluslararası Hukuk : 1951 Cenevre Sözleşmesi

MÜLTECİ (REFUGEE)

“İrki, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen şahıs ”

GÖÇMEN (MİGRANT)

Uluslararası Göç Örgütü (IOM):

“Bireyin hiçbir zorlamaya maruz kalmadan maddi ve sosyal koşullarını iyileştirmek, kendileri ile ailelerine ilişkin yaşam koşullarını geliştirmek amacıyla başka bir ülkeye hareket eden kişi/kişiler”

Türk Hukuku- 5543 sayılı İskân Kanunu:

“Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip bu kanun gereğince kabul olunanlardır.”

GÖÇMEN İLE MÜLTECİ ARASINDAKİ FARK

- Göçmenler ülkelerini kendi istekleri, bireysel kararları ile terk ederken,
- Mültecilerin ülkelerini terk etmeleri, kendi isteklerine dayanmaz,
- Göçmenler, mülteciler için geçerli olan uluslararası korumadan yararlanamazlar.
- Geçici Korunan-Geçici Koruma Altında Olanlar (Geçici Koruma Yönetmeliği)
- “Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara GEÇİCİ KORUMA sağlanabilir”
- Geçici koruma toplu halde verilen bir statü olup, bireysel bir statü değildir. İkincil Koruma (YUKK) :

Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde; ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak, uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak olması nedeniyle, menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen kişiye verilen statüyü,

	TARİH	GÖÇMEN SAYISI
•Türk-Yunan Mübadelesi	1922-1938	384.000- 407.000
•Rumeli Göçü	1923-1945	800.000
•Makedonya Göçü	1924-1953	305.000
•İran	1979	1.000.000 (Dünyaya dağıldı-Geri Dönüş Yaptılar)
•Afgan	1979-2019	169.00 (Kalan-Dünyaya dağıldı-Geri Dönüş Yaptı)
•Irak (Halepçe Katliamı)	1988	51.542 (Geri Dönüş Yaptılar)
•Bulgaristan	1989	345.000
•Irak	1991	467.489 (Geri Dönüş Yaptılar)
•Bosna	1992-1998	20.000
•Kosova	1999	17.746
•Makedonya	2001	10.500
TOPLAM	:	3.593.277 (2.074.246)

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 61

Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma K. m. 62

Şartlı mülteci:

Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye’de kalmasına izin verilir.

Geçici Koruma

Geniş ölçekli kitlesel sığınmacı akınlarında ve benzeri insani krizlerde bireysel bazda statü tayini uygulanamaz ya da gerçekleştirilemez olduğu için geçici koruma statüsü geliştirilmiştir.

Kosova krizi sürecince pek çok Avrupa ülkesi, Kosovalılar için mülteci statüsü uygulamayı askıya almış ve sadece geçici koruma statüsü vermiştir.

Geçici Koruma Yönergesi m. 2(a)

- Geçici koruma menşe ülkesine dönemeyen ve üçüncü ülkeden ani, geniş kitlesel akın halinde gelen veya pek yakında gelecek olan yerlerinden edilmiş kişiler için istisnai karakterde, derhal ve geçici koruma sağlamayı içeren prosedür anlamına gelmektedir.
- Yönerge geçici koruma süresini 1 yıl olarak belirlemiştir. Maksimum süre 3 yıldır.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma K. m. 91

- Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

Geçici Koruma Yönetmeliği Geçici m. 1

- 28.04.2011 tarihinden itibaren Suriye Arap Cumhuriyeti’nde meydana gelen olaylar sebebiyle geçici koruma amacıyla Suriye Arap Cumhuriyeti’nden kitlesel veya bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen Suriye Arap Cumhuriyeti

vatandaşları ile vatansızlar ve mülteciler geçici koruma altına alınırlar. Geçici korumanın uygulandığı süre içinde bireysel uluslararası koruma başvuruları işleme konulmaz.

- Bu kişilerden 20.03.2016 tarihinden sonra ülkemiz üzerinden düzensiz yollarla Ege adalarına geçmiş olan Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşlarından ülkemize geri kabul edilenlere koruma talep etmeleri halinde geçici koruma sağlanabilir.
- Geçici koruma Bakanlar Kurulu tarafından alınır (Yönetmelik m. 9(1))
- AB hukukundan farklı olarak geçici korumanın maksimum süresi belirtilmemiştir.
- Geçici koruma Bakanlar Kurulu kararı (CB kararı) ile sona erdirilir (Yönetmelik m. 11(1)).

Geçici Koruma Yönetmeliği m. 8

Geçici korumadan yararlandırılmayacak olan yabancılar

- 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 1(F) maddesinde belirtilen fiillerden suçlu olduğuna dair ciddi kanaat bulunanlar
- Türkiye dışında hangi saikle olursa olsun zalimce eylemler yaptığını düşündürecek nedenleri bulunanlar
- Yukarıdaki iki bentteki suç ve fiillerin işlenmesine iştirak eden veya bu fiillerin işlenmesini tahrik edenler
- Ülkesinde silahlı çatışmaya katılmış olduğu halde bu faaliyetlerini kalıcı olarak sonlandırmayanlar
- Terör eylemlerinde bulunduğu veya planladığı ya da bu eylemlere iştirak ettiği tespit edilenler
- Ciddi bir suçtan mahkum olarak topluma karşı tehdit oluşturabileceği değerlendirilenler ile milli güvenlik, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturduğu değerlendirilenler
- Türkiye'de işlenmesi halinde hapis cezasını gerektiren suç veya suçları daha önce işleyen ve bu suçun cezasını çekmemek için menşe veya ikamet ülkesini terk edenler
- Uluslararası mahkemelerce hakkında insanlık suçu işlediğine dair karar verilmiş kişiler
- Türk Ceza Kanunu'nun 4. kısım, 7. bölümünde yer alan devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçlarını işleyen kişiler

- Geçici korumanın sona erdirilmesi halinde Bakanlar Kurulu (CB) geçici koruma altında olanların ülkelerine dönmesine veya grup temelli toplu statü kararı alınması veya bireysel uluslararası koruma başvurularının değerlendirilmesine ya da YUKK kapsamında belirlenecek koşullarda Türkiye’de kalmasına izin verilmesine karar verebilir (Yönetmelik m. 11(2)).

Bireysel olarak geçici koruması sonlandırılacak veya iptal edilecek kişiler (Yönetmelik m. 12

- Kendi isteği ile Türkiye’den ayrılan
- Üçüncü bir ülkenin korumasından faydalanan
- Üçüncü bir ülkeye insani nedenler veya yeniden yerleştirme kapsamında kabul edilen ya da üçüncü ülkeye çıkış yapan kişilerin geçici koruması sona erer.

Göçmen Kavramı

- Göçmen, doğrudan bir tehdit ya da zulüm olmaksızın iş bulmak, daha iyi eğitim almak ya da aile birleşimi için bir başka ülkeye gitmeyi tercih eden kişidir.
- Göçmen kabulü uluslararası hukuka göre değil, iç hukuka göre yapılır.

İskan Kanunu m. 3(d)

- Göçmen, Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye’ye gelip bu Kanun gereğince kabul edilenlerdir.
- Göçmen statüsünün en önemli sonucu Türk vatandaşlığına geçiştir.

Türk Vatandaşlığına Alınma

- Türk Vatandaşlık Kanunu m. 10’a göre Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı, kanuni şartları taşıması halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir.
- Yasal ikamet izni olmayanlar vatandaşlık başvurusu yapamaz. Geçici koruma kimlik belgesi ikamet izni yerine geçmez; uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanımaz; sahibine Türk vatandaşlığına başvuru hakkı sağlamaz (Geçici Koruma Yön. m. 25)
- İstisnai vatandaşlığa alınma Vatandaşlık K. m. 12 (c): vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler

www.21yyte.org